

خانهٔ برنارد آلب

فدريكو گارسيا لورکا

ترجمهٔ

نجف دریا بندری

با گفتارهایی از

گوئین ادواردز

و

فرانسیسکو گارسیا لورکا

تهران، بهار ۱۳۹۲

خانه برناردا آلبا

فدریکو گارسیا لورکا ترجمه نجف دریابندری

ویرایش و تولید کارگاه نشرکارنامه

مونا سیف، سیه مشر، اولدوز زینالی
زهره جعفریور، شهلا شمس و عادل قشقایی

امور هنری و نظارت فنی کارگاه سپهر

عسل کاوسی، علی اصغر غنیمتی، ناروش قلیچ خانی
طرح و اجرای روی جلد ساعد مشکین

مدیر هنری ماهر درخشانی

تیرگرافی، چاپ و صحافی سازمان چاپ و انتشارات

چاپ اول بهار ۱۳۹۲ - ۲۲۰۰ نسخه

سده حقوق چاپ و نشر و اجرای این اثر انحصاراً برای نشرکارنامه محفوظ است.
هرگونه استفاده از کتاب آرایشی و عناصر آرایشی این کتاب آیداً ممنوع است. همچنین هر نوع استفاده تجاری از این اثر یا تکثیر آن به هر صورت (چاپ، کپی، عکس، صوت، و نشر در فضای مجازی)، کلاً و جزاً، ممنوع است و پیگرد قانونی دارد.

مراجعات پیش و فروش:

پیش کارنامه: خیابان شهید باهنر (تاوران)، شماره ۱۳۵، تلفن و فکس ۲۶۱۱۷۹۴ و ۹۱۲۶۳۳۹۱۵۱-
فروشگاه بزرگ شهر کتاب: با همکاری نشرکارنامه، خیابان شهید باهنر (تاوران)، شماره ۱۳۷،
تلفن ۲۲۸۵۵۶۹ و فکس ۲۲۸۰۸۱۹۲

نشرکارنامه: شماره ۱۰ کوچه فردانش، خیابان وصال شیرازی (و خیابان حقیر)، تهران ۸۲۱۷۷۳۳۲۲۲، تلفن ۸۸۹۶۲۷۹۲
karnameh.publishing@gmail.com

طراح و مجری: محمد علی

مرشنامه: گارسیا لورکا، فدریکو، ۱۸۱۸-۱۹۳۶، García Lorca, Federico
عنوان و نام پدیدآور: خانه برناردا آلبا / فدریکو گارسیا لورکا، ترجمه نجف دریابندری.

مشخصات نشر: تهران: نشرکارنامه ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری: ۱۷۴ ص.

فروست: کارنامه هنرهای نمایشی؛ ۲

شابک: ISBN 978-964-431-041-6

وضعیت فهرست نویسی: فهرست نویسی فلی.

پادداشت: فهرست نویسی براساس اطلاعات فلیا.

پادداشت: عنوان اصلی: *La Casa de Bernarda Alba: Drama de mujeres en los pueblos de España.*

عنوان دیگر: خانه برناردا آلبا: نمایشنامه‌ای درباره زنان روستاهای اسپانیا

موضوع: نمایشنامه اسپانیایی - قرن ۲۰

شناسه افزوده: دریابندری، نجف، ۱۳۰۸ - مترجم.

شناسه افزوده: پادداشت مترجم: نجف دریابندری.

شناسه افزوده: شعر و واقعیت: گوین ادواردز.

شناسه افزوده: زندگی هنر لورکا: فرانسیسکو گارسیا لورکا.

شناسه افزوده: گامشمار زندگی و آثار لورکا: حسن ملکی، نیمه شبی.

شناسه افزوده: نمایشنامه شناسی و اجراشناسی لورکا: حسن ملکی.

رده بنی تکبره: PQ

رده بندی دیویی: خ ۱۴۱ گ ۸۲۲/۶۲

شماره کتاب شناسی ملی: ۸۲-۱۶۲۶۵

یادداشت مترجم

۳

شعر و واقعیت

۱۵

زندگی و هنر لورکا

۲۷

خانهٔ برنارد آلبا

۶۷

اشخاص بازی

۶۹

پردهٔ اول

۷۱

پردهٔ دوم

۹۹

یادداشت مترجم

فدریکو گارسیا لورکا، شاعر و نمایش‌نامه‌نویس اسپانیایی، در سال ۱۸۹۸ در یک خانوادهٔ مرفه و با فرهنگ در روستای ژونسته واکروس در گرانادا، جنوب اسپانیا، به دنیا آمد و در آغاز جنگ داخلی اسپانیا، ۱۹۳۶، در نزدیکی شهر گرانادا به دست گروهی از ناسیونالیست‌ها به طرز بسیار دردناکی کشته شد.

دربارهٔ مرگ لورکا بسیار بحث شده است. برخی او را یک قهرمان سیاسی نامیدند و برخی دیگر گفته‌اند که قتل او اصلاً جنبهٔ سیاسی نداشت. واقعیت این است که لورکا از فعالان سیاسی نبود، ولی این شاعر سی و هشت سالهٔ آرام و شوریده‌رنگ به هر حال در صف جمهوری‌خواهان جای داشت و حتی شری هم دربارهٔ خون‌خواری «گارد ملی» (شبه نظامیان فاشیست) سروده بود. علت ظاهری اعدام او نیز همین شعر بود، زیرا که یک شاهد عینی این رویداد بعداً نقل کرده است که فرمانده فاشیست‌های گرانادا هنگام بازجویی متن همین شعر را جلو لورکا می‌گذارد و به او می‌گوید من یکی از فرماندهان همین گارد ملی هستم که تو در این شعر به آن‌ها اهانت کرده‌ای و تو را به دلیل همین جرم اعدام می‌کنم. بنابراین ممکن است خود شاعر چندان سیاسی نبوده باشد، ولی قتل او را مسلماً باید یک عمل سیاسی به شمار آورد.

کشته شدن لورکا یک شبه نام او را در سراسر جهان بر سر زبان‌ها انداخت. (این یکی از موارد آشکاری بود که نشان می‌داد قتل سیاسی غالباً نتیجهٔ وارونه دارد) شهرت ناگهانی لورکا طبعاً با مقدار زیادی شور و خشم سیاسی همراه بود. از همین رو بود که نسل بعد از جنگ در ارزش واقعی آثار او دچار تردید شد و بسیاری از منتقدان شهرت او را ناشی از موجبات سیاسی و مرگ دردناک و ظالمانهٔ او می‌دانستند؛ اما پس از فرونشستن احساسات سیاسی، لورکا دوباره جای خود را در شعر و تشاثر اسپانیا به دست آورد و امروز در کنار آنتونیو ماچادو یکی از دو شاعر بزرگ اسپانیا در قرن بیستم شناخته می‌شود. همچنین مسلم است که لورکا یکی از بزرگ‌ترین نمایش‌نامه‌نویسان زبان اسپانیایی است.

خانه برناردا آلبا ساده‌ترین و بی‌پیرایه‌ترین، و شاید مؤثرترین، نمایش‌نامه لورکاست، و برخی از منتقدان تئاتر آن را شاهکار او می‌دانند.

از آنجا که در زبان فارسی تا کنون درباره تئاتر لورکا بحثی نشده است، مترجم بر آن شد که خلاصه‌ای از یادداشت‌های گوئین ادواردز، یکی از مترجمان انگلیسی خانه برناردا آلبا را به فارسی ترجمه کند که تحت عنوان «شعر و واقعیت» در پیش‌گفتار کتاب حاضر آمده است. گذشته از این، فرانسیسکو گارسیا لورکا، برادر لورکا، که منتقد ادبی سرشناسی بود، مقدمه نسبتاً مفصلی نوشته است بر مجموعه‌ای به نام سه تراژدی (عمرسی خون، یرما و خانه برناردا آلبا). مترجم به درخواست ناشر این نوشته را هم تحت عنوان «زندگی و هنر لورکا» ترجمه کرده و به پیش‌گفتار کتاب حاضر اضافه کرده است. چنان‌که اهل فن می‌دانند، ترجمه این‌گونه مباحث به زبان فارسی آسان نیست، به ویژه آن‌که مقدمه فرانسیسکو گارسیا لورکا در اصل به زبان اسپانیایی نوشته شده و مآخذ ترجمه فارسی ترجمه انگلیسی آن بوده است. تنها عذر این کار آن است که دسترسی ما به مآخذ اسپانیایی بسیار اندک است.

شاید لازم باشد چند نکته‌ای هم درباره عذر مترجم در ترجمه این نمایش‌نامه به فارسی و سابقه آن در اینجا گفته شود.

در بهار سال ۱۳۵۸ خانم سرین حکمت، کارگردان تئاتر، در نظر داشت که این نمایش‌نامه را در تالار رودکی، تهران روی صحنه بیاورد. نقش برناردا برعهده فهیمه راستکار همسر نویسنده این سطور بود. از همین رو کارگردان و بازیگر از من خواستند که ترجمه‌ای از این نمایش‌نامه که برای اجرا روی صحنه مناسب باشد برای آن‌ها تهیه کنم. این کار انجام گرفت، ولی در اوضاع دشوار آن روزگار نمایش‌نامه بیش از چند شب روی صحنه نماند و برچیده شد.

در سال ۱۳۸۰ خانه برناردا آلبا بار دیگر به روی صحنه آمد؛ این بار کارگردانی آن برعهده آقای روبرتو چولی، هنرمند ایتالیایی متیم آلمان، بود. ایشان پس از بازگشت به آلمان ترجمه انگلیسی جدیدی از این نمایش‌نامه را همراه با مقدمه و یادداشت و برخی تفصیلات دیگر، کارگوئین ادواردز، برای ما فرستادند، که با ترجمه قبلی تفاوت‌هایی داشت. ترجمه فارسی نمایش‌نامه براساس این ترجمه انگلیسی اصلاح شد. از این بابت از آقای چولی متشکرم.

ترجمه فارسی نمایش‌نامه را احمد کسائی‌پور با دو ترجمه انگلیسی مطابقت کرد؛ خانم نازنین نودری نیز ترجمه فارسی را با متن اسپانیایی مقابله و اصلاحاتی پیش‌نهاد کرد. دوستم رضا خاکیانی بازیینی و ویرایش کار را به عهده داشت. از یاری هرسه سپاس‌گزارم.